

Storfjord kommune
Hatteng
9046 OTEREN

Storfjord kommune - innspill til arbeidet med kommunal planstrategi

Fylkesmannen viser til Deres brev av 27. februar 2012 i forbindelse med at arbeidet med kommunal planstrategi er igangsatt.

Avdeling for plan, klima og samfunnssikkerhet har koordinert Fylkesmannens innspill.

Fylkesmannen synes det er positivt at Storfjord kommune er i gang med å utarbeide kommunal planstrategi, og har følgende innspill til kommunens arbeid:

Kommuneplan

Storfjord kommune vedtok kommuneplanens samfunnsdel i 2011. Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i 2007.

I og med at Storfjord kommune har en samfunnsdel av nyere dato, trenger ikke nødvendigvis en revidering av denne å være et tema i arbeidet med planstrategien. Eftersom kommuneplanens arealdel er fra 2007 og dermed ikke er vedtatt i henhold til ny plan- og bygningslov av 27. juni 2008, anbefaler Fylkesmannen at en revidering av denne blir prioritert i inneværende fireårsperiode. I arbeidet med kommuneplanen er det videre viktig at det blir en tydelig sammenheng mellom mål og strategier i samfunnsdelen og disponering av areal i arealdelen av kommuneplanen. En revidering av kommuneplanen må også ses i lys av de nye nasjonale forventningene.

Fylkesmannen anbefaler at Storfjord kommune i den kommende fireårsperioden styrker plankompetansen og prioriterer ressurser på dette. Interkommunalt samarbeid er også noe kommunene oppfordres til å vurdere der hvor det kan være hensiktsmessig. Dette for å på best mulig måte dra nytte av sammenstille ressurser, særskilt på plansiden.

Økonomi og demografi

Utvikling i folketall og befolkningssammensetning og de langsiktige trendene her er grunnleggende faktorer som kommunen må ta hensyn til ved dimensjonering av tjenestetilbudet og prioritering av midler mellom de ulike sektorene. Fylkesmannen ser det som viktig at kommunen i sin planstrategi og i alt planarbeid tar utgangspunkt i den demografiske utviklingen og hvordan den økonomiske handlefriheten er for kommunen i dag og utsiktene i årene fremover.

Storfjord kommune har i dag begrenset økonomisk handlefrihet. Kommunen ble meldt inn i ROBEK i 2012. Kommunens økonomi er preget av et for høyt driftsnivå i forhold til inntektene som kommunen rår over i dag. Videre har kommunen en økende lånegjeld, som gjør kommunens økonomi sårbar for renteøkninger. Kombinert med lite disponible fondsmidler og en anstrengt likviditet, gjør dette at den økonomiske situasjonen i kommunen er vanskelig og sårbar. Fylkesmannen vil peke på at behovet for bedre tilpasning mellom inntekter og utgifter er en hovedutfordring for Storfjord kommune som også må legge premisser for kommunens planarbeid.

Samfunnssikkerhet og klimatilpasning

Etter lov om kommunal beredskapsplikt (sivilbeskyttelsesloven) § 14, skal kommunene utarbeide en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Denne analysen skal ligge til grunn for kommunens arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, herunder også ved utarbeidelse av planer etter plan- og bygningsloven. En helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse skal være overordnet, dekke hele kommunen og ta for seg temaer som faller inn under naturpåkjenninger, tjenesteyting og hendelser for øvrig.

Kommunen er også etter plan- og bygningslovens § 4-3, pålagt å gjennomføre en risiko- og sårbarhetsanalyse for kommuneplanens arealdel. Denne kan være en del av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen.

I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging har regjeringen forventninger om at kommunene kartlegger områder som er sårbare for klimaendringer og utarbeider risiko- og sårbarhetsanalyser som vurderer konsekvensene.

Etter det Fylkesmannen vet, har ikke Storfjord kommune utarbeidet en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse etter lov om kommunal beredskapsplikt. Fylkesmannen mener derfor det er viktig at kommunen prioriterer å utarbeide en slik analyse i inneværende fireårsperiode.

Storfjord kommune vedtok i 2010 en energi- og klimaplan. Planen tar i all hovedsak for seg utslippsreducerende tiltak, men lite i forhold til klimatilpasning. Fylkesmannen synes det er positivt at Storfjord kommune har valgt å kommentere klimatilpasning i planen sin.

Vi mener derimot at kommunen har et utviklingspotensial til å forbedre innholdet, ved aktivt å utrede hva klimaendringer fører til i forhold til kjente naturpåkjenninger i kommunen. Vi anbefaler derfor at kommunen ved revidering av energi- og klimaplanen innarbeider mer konkrete klimatilpasningstiltak.

Barn og unge

Sjumilssteget for barn og unges beste har som målsetning å legge til rette for utvikling av gode, tverrfaglige tilbud for barn og unge, basert på prinsippet om tidlig innsats samt bedre barn og unges med- og selvbestemmelse når framtidens lokalsamfunn skal bygges.

Fylkesmannen anbefaler at kommunen i sin planstrategi vurderer hvordan arbeidet med sjumilssteget skal forankres og videreføres i planleggingen for kommende fireårsperiode.

Kommunen bør også i arbeidet med planstrategien vurdere:

- om det bør utarbeides en kommunedelplan til kommuneplanens samfunnsdel for oppvekst- og utdanningsområdet som tar for seg hele løpet fra barnehage til videregående skole, herunder
 - generelt oppvekstmiljø
 - overganger barnehage/grunnskole/videregående skole
 - psykisk helse
 - rusforebyggende arbeid
 - forebygging og tiltak mot mobbing
 - tiltak mot frafall fra videregående skole
- om dimensjoneringen av barnehagetilbudet ivaretar retten til barnehageplass jf. bestemmelsene i barnehageloven
- dimensjoneringen av skoletilbudet på grunnlag av befolkningsutviklinga i kommunen
- kompetanseutfordringer og behov i barnehager og skoler, herunder kompetanse i samisk.

Helse

Samhandlingsreformen og den nye helse- og omsorgstjenesteloven medfører at kommunen får ansvar for flere nye oppgaver innen helse- og omsorgssektoren. Dette byr kommunen på flere utfordringer, f.eks. hva gjelder kvalitet og omfang av tjenester samt kompetansebehov. I forbindelse med de nye oppgavene vil befolkningsutviklingen, herunder økt antall eldre, spille en rolle. Kommunen bør vurdere å omtale utfordringer knyttet til samhandlingsreformen i planstrategien.

Den nye folkehelseloven gir kommunen ansvar for å fremme befolkningens helse. Prinsippet om å fremme befolkningens helse i alle sektorer ("helse i alt vi gjør") gjelder for kommunen. Det innebærer at hensyn til befolkningens helse skal integreres i beslutningsprosesser og i utøvelse av kommunens ulike roller; som eier av virksomhet og eiendom, arbeidsgiver, utviklingsaktør, tjenesteyter m.v.

Folkehelseloven sier bl. a. dette om hvordan kommunen skal ivareta befolkningens helse:

- Kommunen skal ta stilling til hvilke forhold vedrørende befolkningens helse som utgjør de viktigste utfordringene
- Oversikten over helseutfordringer skal være skriftlig
- Oversikten over helseutfordringer skal inngå som grunnlag for arbeidet med kommunal planstrategi, og en drøfting av utfordringene bør inngå i strategien
- Basert på oversikten over helseutfordringer skal kommunen sette mål for utviklingen
- Basert på oversikten over helseutfordringer skal kommunen iverksette relevante tiltak

Nasjonalt folkehelseinstitutt (FHI) har nylig publisert skriftlige folkehelseprofiler for alle norske kommuner. De kan lastes ned fra FHIs nettsider www.fhi.no/kommnehelsa. Statistikkbanken "Kommnehelsa" er tilgjengelig på samme nettsted. Fylkesmannen anbefaler kommunen å benytte disse verktøyene aktivt. Storfjord kommunes folkehelseprofil må danne utgangspunkt for å lage en oversikt over helseutfordringer i kommunen.

Mange viktige momenter ved befolkningens helse kan ikke leses ut av FHIs statistikkverktøy. Det er derfor viktig at kommunen også benytter lokal kunnskap og erfaring når man skal lage oversikten over helseutfordringer.

Landbruk

Landbruket i Storfjord består i dag av om lag 30 aktive enheter som sysselsetter rundt 30 årsverk samt 140 skogeierdommer. I tillegg kommer indirekte sysselsetting som følge av kjøp av varer og tjenester.

I planstrategien anbefaler Fylkesmannen at det utformes en del om bruken av landbruksarealer og landbrukets rolle ellers som nummer ut i utfordringer. En slik framstilling vil klargjøre arbeidet med landbruksnæringen og ikke minst vise hvilke utfordringer kommunen må løse for å utvikle og styrke næringen.

I arbeidet med kommunal planstrategi bør kommunen vurdere følgende tema:

- Et sterkt jord- og skogvern som premiss ved utforming av arealbruk og bestemmelser i kommuneplanens arealdel.
- Praktisering av bopliksreglene.
- Omtale av landbruk i strategisk næringsplan.
- Tilrettelegging for utvikling av det tradisjonelle jordbruket.
- Tilrettelegging for økt hogst, planting og skjøtsel av skogarealene.
- Tilrettelegging for utbygging av skogsvegnettet.
- Satsing på innovasjon og nye bygdenæringer.
- Landbrukets rolle i miljø- og klimatilpasningen, særlig skogens muligheter til å binde CO₂.
- Har kommunen tilstrekkelige ressurser til å løse aktuelle forvaltnings- og utviklingsoppgaver i landbrukssektoren, eller bør sektorforvaltningen styrkes?
- Behovet for en beitebruksplan som verktøy for framtidig rasjonell og sammenhengende beitebruk.
- Behovet for en kartfesting av landbrukets driftsarealer for jord- og skogbruk. Kommunen bør utarbeide et kart over landbrukets kjerneområder som omfatter arealer for beitebruk, dyrket mark og dyrkbar skogsmark samt skogsmark av høy og middels bonitet fordelt på treslag.
- Landbruket som ressurs i den øvrige kommunale tjenesteproduksjonen som for eksempel oppvekst, helse/omsorg og folkehelse.

Universell utforming

Plan- og bygningsloven samt diskrimineringsloven stiller nye krav til samfunnet for å tilrettelegge private og offentlige funksjoner slik at alle kan bruke dem uavhengig av funksjonsevne. I regjeringens handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet er ett av målene at alle kommuner skal ha vedtatt en kommuneplan med retningslinjer for universell utforming innen 2025. Dette målet kan kommunen ivareta ved å ta med slike retningslinjer i kommuneplanens samfunnsdel. Samfunnsdelen skal også gi prioriteringer i arealdelen, for eksempel arealbehov for ulike funksjoner, valg av infrastruktur, bolig- og næringspolitikk, kommunal service mv.

Arbeidet med kommunal planstrategi er et godt tidspunkt for å drøfte universell utforming som et ledd i samfunnsutviklingen i kommunen og sektorenes virksomhet når det gjelder videre planlegging. Tema som bør drøftes er blant annet:

- Behov for kartlegging/ utfordringer kommunen står overfor og hvordan disse skal

ivarctas gjennom den kommunale planleggingen.

- Kompetansenivå i kommunen og behovet for kompetansebygging.

Med vennlig hilsen

Svein Ludvigsen
fylkesmann

Per Elvestad
Avdelingsdirektør

Saksbehandlere:

Landbruk: Marianne Vileid Uleberg, tlf. 77 64 21 20

Samfunnssikkerhet: Stig Tore Rennemo, tlf. 77 64 20 71

Universell utforming: Lone Alien Høgda, tlf. 77 64 21 36

Barn og unge: Solveig Bjørn, tlf. 71 64 20 51

Folkehelse: Anders Aasheim, tlf. 71 64 24 78

Samfunnsplanlegging: Lill-Hege Nergård, tlf. 77 64 21 27

Kopi til:

Troms fylkeskommune

Postboks 6600

9296 Tromsø